אישים באגרות הראי"ה

ר' יעקב וולפרט, מזכירו של הרב קוק

מזכירו ושמשו של הרב קוק בלונדון, ושד"ר למוסדות ירושלים באפריקה · שנות חייו אינן ידועות לנו

5 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

ר' יעקב וולפרט היה שד"ר למוסדות ירושלים, ואחר כך מזכירו ושמשו של הרב קוק בלונדון. פרטים ביוגרפיים עליו לא מצאנו במקורות שבדקנו, ומה שידוע עליו כאן הוא מן האגרות.

הרב קוק על ר' יעקב וולפרט

בטבת תרע"ו (1916) כתב הרב קוק קול קורא לנדיבי ארצות אפריקה בעד מוסדות ירושלים, ובו המליץ על "השד"ר המופלג בתו"י נלבב ויקר מו"ה יעקב וולפרט" (כרך ג', אגרת תשנב). בלונדון היה ר' יעקב וולפרט בין המקבלים את פני הרב קוק (כרך ג', אגרת תשסא), ושימש אצלו "בתור מזכיר ושמש", עד שהשיג משרה מכניסה יותר (כרך ג', אגרת תתטו). בשנת תרפ"א (1920) הרב קוק מספר שנסע לאפריקה (כרך ד', אגרת אעו).

בשנת תרס"ח (1908) כתב הרב קוק לוועד זכרון יעקב, "ובראשם כבוד הרב הגדול בתוי"ר מהולל בתשבחות מוהר"י וואלפערט", "המורה לצדקה במושבה" (כרך א', אגרת קנד). ייתכן שזהו ר' יעקב וולפרט, אבל אין לנו ראיה לכך.

האגרות

כרך א', אגרת קנד: (ייתכן שאליו) לוועד זכרון יעקב, ובראשם הרב י' וולפרט, המורה לצדקה במושבה.

"מוהר"י וואלפערט שליט"א, המורה לצדקה במושבה"

כרך ג', אגרת תשנב: קול קורא לנדיבי ארצות אפריקה: השד"ר יעקב וולפרט יאסוף את הנדבות למוסדות ירושלים.

"השד"ר המופלג בתו"י נלבב ויקר מו"ה יעקב וולפרט נ"י"

כרך ג', אגרת תשסא: לבנו הרצי"ה: ר' יעקב וולפרט עדיין בלונדון, והיה בין המקבלים את פניהם.

"ר' יעקב וולפרט נ"י עודנו פה"

כרך ג', אגרת תתטו: לבנו הרצי"ה: ר' יעקב וולפרט היה מזכירם ושמשם, ואחר כך השיג משרה טובה יותר.

"בתחילה הי' ר' יעקב ואלפערט אצלינו בתור מזכיר ושמש"

כרך ד', אגרת אעו: לבנו הרצי"ה: יעקב וולפרט נסע לאפריקה.

"ויעקב וואלפערט נסע לאפריקא"

נוסח האגרות – עם ביאור

5 האגרות שבהן נזכר ר' יעקב וולפרט, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת קנד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ח אלול תרס"ח - יפו **נמען:** ועד המושבה זכרון יעקב והרב וולפרט

הרב קוק שמח שזכרון יעקב קיבלה רב אחרי זמן רב בלי מורה הוראה, שבו נעשו פרצות. הרב קוק מבקש לבטל את המנהג לערוך חופות בתוך בית הכנסת, עם מנהגים שפוגעים בצניעות, ולחזור לחופה תחת כיפת השמיים כפי שגזרו גדולי ישראל. הרב קוק משבח את אנשי המושבה ומקווה שתהיה לתפארת הגליל.

עיקרי הדברים

- מינוי רב בזכרון יעקב.
- איסור חופה בתוך בית הכנסת.
- צניעות ומנהגי נכרים.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ח"י[4] אלול תרס"ח[5].

שנה טובה ומעוטרת, בכוח"ט[6] בספר החיים, לכבוד חברי ועד המושבה היקרה זכרון יעקב ת"ו, וכל עדת ד' היושבת שמה על אדמת הקודש, ובראשם כבוד הרב הגדול בתוי"ר[7] מהולל בתשבחות מוהר"י וואלפערט [הרב יעקב וולפרט? רב המושבה זכרון יעקב] שליט"א[8], המורה לצדקה במושבה לעם ד' אלה, יברכם ד'.

ידידי נפשי וחביבי, הנני מרשה לעצמי לדבר באזני כבוד מעלתכם דברי אלה בהשעני על מדותיכם הטובות ואש קודש של היהדות הטהורה היוקדת בלבבכם הטהור. הנה מאז שמעתי שמועה טובה מדשנת עצמות, [משלי טו, ל] כי רוח טהור התחדש במחנה קודש של המושבה, ותחת אשר זה כמה היתה ללא כהן מורה, וכמובן שבאפס חזון יפרע עם, [משלי כט, יח] ונעשו כמה פרצות ע"י[9] אנשים הרחוקים מן הדת והיהדות, אשר הנם אבני נגף ומכשולים גדולים על דרך הקודש, שאנחנו צריכים ללכת בה, ע"פ[10] תורת ד' ומשפטיו על ישראל, שלא זזה שכינה ממנו ["בכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם" (מגילה כט)] גם בכל נדודינו בארצות נכר, וק"ו[11] הדברים כאשר מאת ד' היתה זאת נס להתנוסס להתחיל בהצלה, להשיב חלק אחד אחוז משארית ישראל אל נויהם על אדמת הקודש, שהמעוז הלאומי הרצוף ומחובר בקדושת אמונת דת קודש ואור ד' אלהי ישראל יחד יהיו לנו לאבן בחן ופנת יקרת [ישעיהו כח, טז] על כל דרכי החיים של היחיד וביותר של הציבור. ובזה נעשה ונצליח, ונהי'[12] לשם ולתפארת בישראל ובאדם, ושם ד' יקרא עלינו, לרוממנו להיות ראשית לצמיחת קרן ישועה לבית ישראל הגוי כולו. אמנם במשגה נתקלקלו איזה מנהגים, שנתערבו זמורות זר [ישעיהו יז, י] ומנהגי עמי נכר, בין עדת קודש, אשר עתה בהארת אור תורה ע"י מורה-לצדקה קבוע, המלמד דעה, בשים שכל ואמרי חן, נקוה כולנו כי הכל ישוב לטובה, וזכרון-יעקב תהי'[13] כאשר יאתה לה אבן-חן במושבות אה"ק[14].

והנה אחד המנהגים הגרועים, אשר תקעו יתדם במושבה, כאשר שמעתי, היא העמדת החופות בבית-הכנסת, [גדולי האחרונים, ובראשם ה"חתם סופר", אסרו להעמיד חופה בבית הכנסת, משום חוקות הגויים, ומנהג ישראל לעשותה תחת כיפת

השמים] עם כמה מנהגים אשר לא לרוח ישראל וקדושת תוה"ק[15] המעורבים עם מנהגי החופה, כמו פריצות איזה גדרי צניעות ביחש המינים, אשר נחלה היא לעם קדוש להיות מתנהגים בזה בקדושה יתירה והנהגה תמה, בתומת ישרים. ובכל אופן כבר גזרו אומר כל גדולי ישראל, שהחופות תהיינה דוקא תחת כיפת השמים בחצר בית הכנסת וכיו"ב[16]. ע"כ[17] אקוה, כי מעתה יהי'[18] מנהג קבוע וקיים חק ולא יעבור, לשוב לאיתן קדושת תוה"ק, שיהי'[19] מעמד החופות כחק לישראל מעולם, ומנהגים העומדים נגד דרכי קודש של צניעות ישראל כליל יחלפו. אז נדע, כי רוח ד' החל לפעם את עמו, על אדמת קדשו, להחיות רוח לאומנו בקרבנו, ולשום אור תורת חיים נזר לראשנו.

בטוח אני ביושר לבבכם, ומדותיכם הטובות, ובפרט ביקרת כבוד הרב הישיש שליט"א מורה-הצדק, המישר את דרך ד' במושבה, שכולכם יחד תקומו, בשלו'[20] ובמישור, באהבה וחן, להרים מכשול ולפנות דרך ד' במקצע זה וביתר מקצעות לכל אשר ימצא שם בדק. וכל אוהבי עם ד', ארצו ונחלתו, ישמחו ויתהללו בכבוד המושבה היקרה, אשר תתרומם לתפארת ארץ הגליל, וחרפת הזריות ונימוסי הנכריות לא תשא עוד, וקרן הדת והיהדות, והארת אור תורת ד' במוסר השכל ומדות רצויות וטובות, לתפארת אלהים ואנשים, יקחו מקום במושב קודש של עדת-קדשכם להיות נוספות על כל הטוב והתפארת אשר כבר נפל לכם חבל בנעימים. כאשר מודעת זאת, שנמצאים במושבה בכלל אנשים יקרים ממולאים במעלות ומדות יקרות, כל אחד לפי תהילתו, בחכמה ובמדעים, בטוב לבב ובמדות יקרות, ובכל חמדת קודש אשר לעדת ישורון. אבל הגיע זמן, שיגלו לעין-כל כל היקרות הגנוזות, ואורן יאיר על הנהגת המושבה בכלל ובפרט, להשוות את כל הדר הקהילה עם כל קהילות הקודש הנאמנות לד' ולישראל עמו, מבית ומחוץ. ואדון השלו'[21], והבוחר בארץ חמדה, אשר דברו הטוב, אשר דבר על ישראל, לא ישוב ריקם, כי הוא אומר ועושה, גוזר ומקיים, יפרס עליכם סוכת שלומו ותפארתו, וירומם את קרנכם למעלה למעלה, ויחד נזכה לראות ברוממו קרן לעמו על הררי קודש, וישמח ישראל בעושיו, ונגיל יחד באור ישע ופדות על חבל נחלתנו גאון יעקב אשר נאהב סלה. והי'[22] זה שלו'[23] ושנת ברכה וכוח"ט[24], כנה"י[25] ונפש ידידם עז דורשם לטובה באה"ר[26], מצפה תשובתם היקרה ואהובה,

הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. ח"י - שמונה עשרה (18)
5. תרס"ח - השנה תרס"ח (1907/1908)
6. בכוח"ט - בכתיבה וחתימה טובה
7. בתוי"ר - בתורה ויראה
8. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. ע"י - על ידי
10. ע"פ - על פי
11. וק"ו - וקל וחומר
12. ונהי' - ונהיה
13. תהי' - תהיה

14. אה"ק - ארץ הקודש
15. תוה"ק - תורתנו הקדושה
16. וכיו"ב - וכיוצא בזה
17. ע"כ - על כן
18. יהי' - יהיה
19. שיהי' - שיהיה
20. בשלו' - בשלום
21. השלו' - השלום
22. והי' - והיה
23. שלו' - שלום
24. וכוח"ט - וכתיבה וחתימה טובה
25. כנה"י - כנפשו היקרה
26. באה"ר - באהבה רבה

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תשנב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ה' טבת תרע"ו - סנט גאלן **נמען:** קול קורא לנדיבי ארצות אפריקה

המוסדות שהם 'עמודי התווך' של ירושלים - תלמוד התורה, ישיבת 'עץ חיים' ובית החולים 'ביקור חולים' - במצב מסוכן. גדולי ירושלים מינו את הרב אברהם יעקב הכהן באלכסנדריה כסוכן, והשד"ר יעקב וולפרט נשלח לאסוף. הרב קוק קורא לתרום.

עיקרי הדברים

- מוסדות ירושלים בסכנה.
- סוכן ושד"ר.
- קריאה לתרום.

נוסח האגרת עם ביאור

בעה"י[1], ה' טבת עתר"ו[2].

לכבוד אחינו היקרים נדיבים טהורי לב, המזכירים את ד' וירושלים תעלה על לבבם, יושבי גלילות אפריקא, [יהודי דרום אפריקה] יברכם ד' וירומם בכבוד קרנם ויזכו לראות בבא לציון גואל ופדויי ד' ישובון בשמחת עולמים.

אחים נכבדים, המעמד הנורא והאיום, אשר נתונים המה בו אחינו יושבי חבל נחלת הקודש, בזמן המצוקה הנוראה הזאת, [מלחמת העולם הראשונה, שבה ניתקה ארץ ישראל מתמיכת יהודי העולם, והיישוב סבל מרעב] אשר לחצה את העולם כולו כמעט, ויותר מכל עם שמה מועקה על עם ד' ברובי מקומות פזוריהם, ומכל אלה יחד סובל הוא קבוצנו המיוחד בהר הקודש, והמקודש מחברו שמם יותר מחברו, והמוסדות היותר נאדרים בקודש, עמודי ישוב קדשנו וראשי תומכיו ומחזקיו הם הם הסובלים יותר מכל. והנה עמודי התוך, אשר עמדת עיר בית חיינו עליהם נשענה הם, הם המפעלים הקדושים תלמוד תורה דתשב"ר[3] הכללית וישיבת "עץ חיים" הגדולה, [תלמוד התורה וישיבת "עץ חיים" בירושלים, מן המוסדות הגדולים של היישוב הישן] מכון הקודש לתורה ולתעודה, לשפעת חיי קודש של חמדת ישראל, ועמוד החסד והרחמים בית החולים בקור-חולים הכללי, [בית החולים "ביקור חולים" בירושלים] המקלט להמון רב חולים נדכאים אומללים המוצאים בו רוח והצלה. ומה אומר ואדבר על רוממות יקרת ערכם הנשגב של שני אלה המרומם גם יחד, שני צנתרות זהב [זכריה ד, יב] המה המריקים חיים להר הקודש ויושביו, ומה תשתוחח נפש כל איש יהודי בזכרו כי מתגרת המצב הנורא הבתים הגדולים הללו הנם עומדים במצב נלחץ מסוכן מאד. דהנה גדולי עה"ק[4] בחרו להם איש נבון וחכם, נאמן ויקר רוח, הרב הנכבד מו"ה[5] אברהם יעקב הכהן נ"י[6], והוא יושב כעת באלכסנדריא במצרים להיות המתוך והבא בדברים [להיות המתווך, הבא בדברים] עם כל אשר לבם וידם נתונים לעזרת הקודש, ולהעיר את רוח נדיבי עם בגלילותיהם הנה שלוח הוא השד"ר[7] [שליח דרבנן: שליח שיצא לאסוף כספים לטובת מוסדות ארץ ישראל] המופלג בתו"י[8] נלבב ויקר מו"ה יעקב וולפרט נ"י, ועל

ידו הרימו נא נדבותיכם אשר ימציאם למעלת הרב ר' אברהם יעקב הכהן הנ"ל[9], סוכן הכללי של מוסדי הקודש הנ"ל.

ותושיעו בזה את המוסדות הקדושים בעת צרתם, וצדקתכם תעמד לעד לזכרון לפני ד' תמיד.

והנני בזה חותם בברכה, מצפה לגאולה וישועה לאור ד' אשר יופיע מציון מכלל יופי להגיהה כל מחשכים ובאורו נראה אור. [תהלים לו, י]

הק' אברהם יצחק הכהן קוק

עבד לעם קדוש על אדמת הקודש בעה"ק[10] יפו והמושבות ת"ו[11],

מתגורר כעת פה ס"ג במדינת שווייץ [סנקט גאלן שבשווייץ, שבה נתקע הרב קוק בזמן המלחמה]

---

1. בעה"י - בעזרת השם יתברך
2. עתר"ו - השנה תרע"ו (1915/1916) - בצירוף אותיות
3. דתשב"ר - דתינוקות של בית רבן
4. עה"ק - עיר הקודש
5. מו"ה - מורנו הרב
6. נ"י - נרו יאיר
7. השד"ר - השד"ר - שלוחא דרבנן (שליח לאסוף כספים)
8. בתו"י - בתורה ויראה
9. הנ"ל - הנזכר לעיל
10. בעה"ק - בעיר הקודש
11. ת"ו - תבנה ותכונן

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תשסא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ג שבט תרע"ו - לונדון **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

הם הגיעו ללונדון. המברקים לא התקבלו, והרב קוק שמח שנפטר מ'קבלת פנים מטרידה'. הדירה עוד לא התפנתה, והם אצל מר חייקין. בערב באו זקנים ובני תורה. לקהילה יש 'טיפוס של קהילה עתיקה בליטא'.

עיקרי הדברים

- הגעה ללונדון.
- אירוח זמני.
- קהילה ליטאית.

נוסח האגרת עם ביאור

בעה"י[1], לונדון, יום ועש"ק[2], כ"ג שבט.

בני יקירי שליט"א[3], באנו ב"ה[4] שלם פה לונדון [הרב קוק הגיע ללונדון לכהן כרב קהילת "מחזיקי הדת"; ראו (כרך ג', אגרת תשנד)] אמש כשעה תשיעית בלילה. הדעפעשים שלנו לא קבלו, [המברקים] ולולא הדעפעשע של מר שטרנבוך נ"י[5] לא היו יודעים כלל מבואנו, אבל הוא הודיע להיחידים, שקבלו דבריו בספק, מפני פליאתם על שלא הגיעה להם שום ידיעה. ואנכי שמחתי מזה שנתפטרתי מקבלת-פנים מטרידה. מ"מ[6] היו אנשים יחידים על מסה"ב[7], וביניהם מר פלאטא נ"י. מפני שחשבו שנבא אחר ש"ק[8] הבעל"ט[9] לא נפנתה עדיין הדירה ומר רוזנשטיין נ"י יושב עדיין בה, ונתקבלנו לשעה אצל מר חייקין בדירתו, למקום פיתא וישיבה של היום, ומקום לינה באחד ההוטלים, עד אשר תסודר הדירה אי"ה[10]. בערב כשנתודע בואנו באו כמה מן היותר זקנים, חרדים ובני תורה, ובלינו את הזמן עד אחר חצות הלילה. יש להעדה טפוס של קהילה עתיקה בישראל בליטא, לכל פרטי סידוריה, כאשר ציירנו. כתוב נא יקירי מכל אשר עמך לטובה. דר"ש[11] אהובינו הרה"ג[12] ר"י ד"ר[13] אשר ודי"ר[14] הרץ נ"י, וחזק ואמץ. יחזקנו השי"ת[15] ויאמצנו למען שמו, ויחננו לעלות אל הקודש ברב רחמיו במהרה בקרוב.

ר'[16] יעקב וולפרט נ"י עודנו פה, והי'[17] על מסה"ב בין הבאים, וכן הי'[18] מר שטרנבוך נ"י בתוכם. בכלל הענין הארעי נראה ישר ומכובד ב"ה.

הנני מקצר מקדושת ש"ק. נא לכתוב בפרטיות מכל א"ל[19], והי' זה שלו'[20] וברכה, אביך מצפה אשרך,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. בעה"י - בעזרת השם יתברך
2. ועש"ק - וערב שבת קודש
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. ב"ה - ברוך השם
5. נ"י - נרו יאיר

6. מ״מ - מכל מקום
7. מסה״ב - מסילת הברזל (תחנת הרכבת)
8. ש״ק - שבת קודש
9. הבעל״ט - הבא עלינו לטובה
10. אי״ה - אם ירצה השם
11. דר״ש - דורש שלום
12. הרה״ג - הרב הגאון
13. ד״ר - דוקטור
14. וד״ר - ודוקטור
15. השי״ת - השם יתברך
16. ר׳ - רבי
17. והי׳ - והיה
18. הי׳ - היה
19. א״ל - אמר ליה / אמר לו
20. שלו׳ - שלום

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתטו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ט אדר תרע"ז - לונדון **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

הגיע מכתב מהארץ. יעקב וולפרט, שהיה מזכירו, קיבל משרה, ובמקומו בא ר' שמעון מבני הארץ, שרושם לפעמים את דבריו. על חלוקת 'ריש מילין' והשאלת 'אדמת קודש' - הרצי"ה רשאי לעשות כרצונו.

עיקרי הדברים

- חליפת מזכיר.
- חופש לבן.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], כ"ט אדר עזר"ת[2].

בני מחמדי, שליט"א[3], תודתנו נתונה לך על המכתב מתמן, אשר הגיע לידינו היום על ידך. ב"ה כי נודע לנו מעט משלומם. אף כי לכל פרשת מצבם בפרטיות עוד חתומים וסתומים לנו הדברים, ודי יתן הטוב, ונזכה לחדות פני כולם בשמחת לב על אדמת הקודש.

מאד נטרדתי באלו הימים, ורבו המניעות מלסדר העניינים כראוי ולכתב מכתבים ערוכים וראויים לתפקידם.

בתחילה הי'[4] ר'[5] יעקב ואלפערט אצלינו בתור מזכיר ושמש, ואח"כ[6] השיג משרה יותר מכנסת ובהסכמתנו קבל אותה. ואברך אחד, צעיר ות"ח[7] הגון מבני אה"ק[8], הוא כעת ממלא מקומו, ולפעמים גם הוא בא ועוזר מעט מאהבה. והחדש ר' שמעון שמו רושם לפעמים ד"ת[9] ששומע לעתים.

ע"ד[10] חלוקת הר"מ[11] לאוהבים [חלוקת "ריש מילין"; ראו (כרך ג', אגרת תתד)] הלא תוכל לעשות כבינתך. ואיזו שאלה שייכה כאן. וכן ע"ד השאלת הס' אדמת קודש למר שיזק ג"כ[12] הרשות בידך לעשות כישר בעיניך. והלא ידעת שאינני מן המקפידים על כאלה.

כעת כבר סמוך לכניסת ש"ק[13], והנני מוכרח לקצר גם בכתיבה מועטת זו. יכונן השי"ת[14] צעדנו ומגמת פנינו, לשמו הגדול, ונהי'[15] מוכנים לקבל אור ישעו, וכבוד הדרת הארת קדושת אמתת תורתו, ורוחו הטוב יתן עלינו להשכילנו: בינה, ויקום לעזרתה לנו, וממחשכים יראנו בפליאות ישועתו, ועולתה תקפץ פיה, וקרנות צדיקים תרוממנה בכל טוב, והי'[16] ז"ש[17] וברכה כנה"י[18] ונפש אביך מצפה אשרך כה"י[19],

אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עזר"ת - השנה תרע"ז (1916/1917) - כתובה במילה "עזרת"
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן

4. הי' - היה
5. ר' - רבי
6. ואח"כ - ואחר כך
7. ות"ח - ותלמידי חכמים
8. אה"ק - ארץ הקודש
9. ד"ת - דברי תורה
10. ע"ד - על דבר
11. הר"מ - הרב רבי שם שמתחיל באות מ (כגון משה / מאיר / מרדכי / מנחם / מיכל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
12. ג"כ - גם כן
13. ש"ק - שבת קודש
14. השי"ת - השם יתברך
15. ונהי' - ונהיה
16. והי' - והיה
17. ז"ש - זה שלום
18. כנה"י - כנפשו היקרה
19. כה"י - כנפשו היפה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אעו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: א' דחנוכה תרפ"א **נמען:** בנו, הרב צבי יהודה

הם תמהים שהרצי"ה לא בירר את ההצעות מקאליש ומוורשה. דודו הרב (דב בער) חזר לרוגלי ומצא את העיר חרבה; הרב רפפורט שלח לשם אלפיים מרק. החתונה של בן הנציב בבית הכנסת בשבת הייתה מהודרת. על רב שמתנגד ל'יאורות': התנגדות כזאת יונקת לרוב מקטנות ורוגז, ועיקר הדברים 'עומדים למעלה מההכרה, ונסמכים למעין השירה והאמונה העליונה'. מאז נסע ר' משה פרוש עבודת הדגל 'מכונסה בחוגה'. העלייה מתעכבת, אבל 'אור הגאולה ינצח'.

עיקרי הדברים

- הצעות שידוך.
- רוגלי.
- חתונת בן הנציב.
- המתנגד ל'יאורות'.
- עבודת הדגל.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1]. יום א' דחנוכה תרפ"א[2]

בני מחמדי שליט"א[3] אחרי חכוי רב וצמאון גדול זכנו ד' בדבריך היקרים, שהיו לנו למשיב נפש, ברוך אתה וברוך טעמך. [על פי שמואל א כה, לג] והנה אנחנו מקוים לשמע עוד ממך בקרוב דברים ברורים, דזכרון יעקב איך הם מעשיך, ואם אין אתה סובל מחסור מצד כספים. ומתי בדעתך לשוב בע"ה[4]. והנה שמענו שרש"ג[5] שלנו שב כבר לא"י[6], ויעקב וואלפערט נסע לאפריקא, וזהו סותר את המסופר, שהם עוררוך שתבא ללונדון בשביל עבודתינו הק'[7], מסתמא כוונו שהם יעזרו בזה, ואולי ראוי שעבודתך תביא פירות בע"ה גם בלא נוכחותם, אבל לכתב לך באותו הפרק שהם מתכוננים לנסוע, אינו מובן כ"כ[8]. אנחנו תמהים קצת על אשר לא עלתה בידך להודע ע"ד[9] מו"מ[10] מקליש וע"ד[11] ווארשא, הפרטים שהוא דרש הם מסתמא כמה תהי'[12] הדרשה מצדנו בעניני כספים וכיו"ב[13], שהם דברים בלתי מעכבים, חזק ואמץ ודי יהי'[14] בעזרך. ב"ה קבלנו מכתב מראגלי. [מרגולי (רוגלי), עיירה בלטביה שבה נולד הרב קוק] שדודך הרב וב"ב כבר הם שמה. וכותב שאמנם מצא העיר חרבה, אבל הם שמחים שזכו לבא למקומם, בנימין נשאר בפאלטאווא, [בפולטבה, עיר באוקראינה] ומאמעריקא כותב לי הרב ראפפארט, ששלח לראגלי אלפים מרק.

הננו מוטרדים כעת מחתונתו של בן הנציב בביהכ"נ[15] בשבת העבר היתה תכנית יפה ומהודרת, מסתמא יהי' כתוב הכל בעתונים. ב"ה על החוה"ש[16] אשר עמנו ת"ל[17] להגיענו לימי החנוכה המאירים באור קודש, באור שמן חכמת ישראל, המתרוממת ממעל כל חכמת לב אנוש, ואשרי העם שככה לו, [תהלים קמד, טו] שאור חי עולמים הוא חלקו לעד. נקוה שרשמי הישועה שהחלו להגלות יפיעו באור גדול, ברבבות אלפי נגוהות קודש, וכבוד ד' על עמו יזרח. מתמיה אני, שעל הרב שכתבת שהוא איש נכבד

ומתנגד לידיעות שבאורות, [ומתנגד לרעיונות שבספר "אורות"] על מה הוא סומך את יסודו, התנגדותו לא בארת. אם היו באים אלי דברי הערות בישוב הדעת, אולי הי[18] כדאי לבאר באופן מבורר את יסודי הדברים, אבל חושש אני שכל יסודה של התמיהה היא בנויה על איזה בסיס של קטנות ושל רוגז הלב, היונקים ע"פ[19] רוב מאיזה עבירות הדעת במושגי הקודש, שכאשר הדברים מסתעפים צריכים הם לבאורים גדולים ורחבים מאד, וזה לפעמים, והפעמים הם ע"פ רוב, מהדברים שהעבודה קשה עלי לבאר את עומק המחשבה בשפה ברורה. ובפרט שאחר כל הבאורים, עקרן של דברים הנם עומדים למעלה מההכרה, ונסמכים למעין השירה והאמונה העליונה, אשר הם הם סוד ישרים, יראי ד' וחושבי שמו בטהרת אמת, ובצפיית ישועה.

נקוה שתשמחנו בדבריך היקרים בין בכלל בין בפרט, פה העבודה ביחש לעניני דגלנו הקדוש כמעט מכונסה כחוגה, מאז נסע הרמ"פ[20] שלפחות הי' משלח את הדברים הנדפסים ועי"ז[21] היה מביא עכ"פ[22] איזה מן תסיסה ממרחק. ועיני לשמים נשואות, שתבא בקרוב בחסדו הגדול לשלו'[23], ודי יחזקך ויאמצך לסדר איזה סדרי חכמת מעשה, בביטוי של מפעלים. קבלתי מכתב מוינה. מחתומים מפולין שדורשים לקשרם עם מר איזנברג, אמנם תשובתו היא שלילית, שבלא כסף מזומן אינם יכולים כעת להתקשר בעבודה, וממקום אחר עדיין לא נודע לי מוצא. לבי הומה מאד, על המעצורים שבעליה לאה"ק[24], אמנם נתחזק בתקוה ואומץ נפש, ר'[25] שמעון גליצנשטיין. הנציב העליון הבריטי. ר' משה פרוש. שסוף כל סוף אור הגאולה ינצח את כל המחשכים, וקרבתי צדקתי לא תרחק' עוד. איני צריך להזכירך לכתב בפרטיות משלום בריאותך, ד' יחזקך ויאמצך, ותהי'[26] בריא וערנן בעז ד' וחדות ישועתו, ונזכה לחדות בשמחה את פניך, בשובך אל הקודש ברב טוב וחסד, כעתירת אביך מצפה אשרך כה"י[27]

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. תרפ"א - השנה תרפ"א (1920/1921)
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. בע"ה - בעזרת השם
5. שרש"ג - שרב שרירא גאון
6. לא"י - לארץ ישראל
7. הק' - הקטן
8. כ"כ - כל כך
9. ע"ד - על דבר
10. מו"מ - משא ומתן
11. וע"ד - ועל דבר
12. תהי' - תהיה
13. וכיו"ב - וכיוצא בזה
14. יהי' - יהיה
15. בביהכ"נ - בבית הכנסת
16. החוה"ש - החיים והשלום
17. ת"ל - תודה לא-ל
18. הי' - היה
19. ע"פ - על פי

20. הרמ"פ - הרב רבי שמות שמתחילים באותיות מ, פ (למשל: משה + פנחס) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
21. ועי"ז - ועל ידי זה
22. עכ"פ - על כל פנים
23. לשלו' - לשלום
24. לאה"ק - לארץ הקודש
25. ר' - רבי
26. ותהי' - ותהיה
27. כה"י - כנפשו היפה